

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/187/2021
Identifikačné číslo spisu:	4309205327
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4309205327.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, proti žalovanému M. N., bývajúcim v Y. X., Z. M. H. XX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Nyúl s.r.o. so sídlom v Leviciach, Ul. kpt. Jaroša 738/4, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 6 C 136/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2020 sp. zn. 7 Co 22/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. júna 2019 č. k. 6 C 136/2009-435 zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že nehnuteľnosti evidované v katastrálnom území Y. X. na liste vlastníctva č. XXXX ako parc. č. 2818 trvalý trávny porast vo výmere 1921 m², parc. č. 2819 orná pôda vo výmere 6503 m², parc. č. 2820 orná pôda vo výmere 117970 m², parc. č. 2821 orná pôda vo výmere 65725 m², parc. č. 2822 orná pôda vo výmere 2410 m², parc. č. 2823 trvalý trávny porast vo výmere 1072 m², parc. č. 2824 trvalý trávny porast vo výmere 583 m², parc. č. 2825 orná pôda vo výmere 946 m², parc. č. 2826 orná pôda vo výmere 29586 m², parc. 2827 orná pôda vo výmere 35909 m², parc. č. 2828 orná pôda vo výmere 1316 m², parc. č. 2829 trvalý trávny porast vo výmere 964 m², parc. č. 2969 orná pôda vo výmere 4766 m², parc. č. 2970 orná pôda vo výmere 2381 m², parc. č. 2971 orná pôda vo výmere 1298 m², parc. č. 2972 orná pôda vo výmere 1079 m², ktorých vlastníkom je v celosti žalovaný, sú vlastníctvom Slovenskej republiky. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Za rozhodujúce považoval, že žalovaný nadobudol vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam jeho zápisom do katastra v roku 2008 na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej s predávajúcim K. K., ktorý bol vlastníkom nehnuteľností z titulu jeho dedičského nástupníctva po predchádzajúcom vlastníkovi. V odôvodnení upozornil na skutočnosť, že žalobkyňa nekonala ako riadna hospodárka, keď štátom skonfiškované nehnuteľnosti na základe vysídľovacích listín obyvateľov

presídlených do Maďarska v roku 1947 nechala 60 rokov bez zápisu v oficiálnej evidencii nehnuteľností a v pozemkovej knihe. Právni predchodcovia K.X. K., Z. K., Z. K., rod. A., Z. K. a D. K. boli dňa 16. mája 1947 transportom č. A - 22 - 8 -14 presťahovaní do Maďarska, a to v rámci Dohody o výmene obyvateľstva medzi Československom a Maďarskom. Pozemky, ktoré boli v ich vlastníctve mali byť právoplatne skonfiškované, teda mali prejsť do vlastníctva Československej republiky na základe výmeru č. 11/73-74/III-45/M-1950-II zo dňa 23.5.1950, a to v súlade so znením Nariadenia č. 104/1945 Sb. Dňa 09. apríla 1952 bol na Okresný súd Želiezovce doručený návrh na zápis konfiškačnej poznámky v pozemnoknižných vložkách č. XXX a XXX pre katastrálne územie Y. X., na základe ktorého mal byť vykonaný zápis v pozemnoknižnej vložke. Tento zápis však vykonaný nebol. Preto súd dospel k záveru, že vlastními sporných pozemkov boli práve právni predchodcovia K. K.. Na základe parcelného protokolu boli ešte v roku 1992 pri zakladaní evidencie vlastníckych práv k pôvodným nehnuteľnostiam založené listy vlastníctva, a to list vlastníctva č. XXXX, list vlastníctva č. XXXX, list vlastníctva č. XXXX, list vlastníctva č. XXXX v prospech právnych predchodcov K. K.. V dôsledku toho súdny komisár pri prejednávaní dedičstva vychádzal v čase vydania osvedčenia o dedičstve práve z listov vlastníctva, ktoré boli vydané na základe parcelného protokolu ešte v roku 1992. Za podstatnú skutočnosť považoval súd prvej inštancie situáciu, v ktorej sa žalobkyňa mohla domáhať svojho vlastníctva už skôr, avšak neurobila tak, a to v období, keď s ňou už v roku 2005 uzatvoril predchádzajúci vlastník sporných nehnuteľností K. K. dohodu o vydaní pozemkov ako aj protokol o vytýčení a prevzatí náhradného pozemku. Súd prvej inštancie prijal záver, že žalobkyňa konala s menovaným ako s vlastníkom sporných nehnuteľností a žiadnym spôsobom jeho vlastníctvo nenamietala. Súd dospel tak k záveru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno v tom, že sa stala vlastníčkou žalovaných nehnuteľností. Vzal do úvahy práve ochranu dobromyseľného nadobúdateľa a poukázal na závery nálezov Ústavného súdu SR (Nález Ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2015-33 zo dňa 16.03.2016, I. ÚS 151/2016- 29 z 03. mája 2017 a Nález Ústavného súdu č. I. ÚS 460/2017-73 zo dňa 20.12.2017), podľa ktorých je potrebné postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 10. decembra 2020 sp. zn. 7 Co 22/2020 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie síce prijal opačný záver, po opätovnom vyhodnotení dôkazov, že žalobkyňa preukázala nadobudnutie vlastníckeho práva na základe Výmeru č. 11/73-74/III-45/M-1950-II zo dňa 23. mája 1950 v súlade s nariadením č. 104/1945 Sb. Žalobkyňou predloženú kópiu výmery skonfiškovaných nehnuteľností považoval za dostatočný dôkaz o nadobudnutí vlastníctva štátu. Pripustil preto, že kúpnu zmluvu, ktorú uzatvoril K. K. so žalovaným je možné považovať za neplatný právny úkon. Avšak, na základe vykonaného dokazovania, po pristúpení k hodnoteniu dobromyseľnosti žalovaného s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 549/2015-33 zo 16. marca 2016, po vypočutí žalovaného prijal záver, že žalovaný je dobromyseľným nadobúdateľom, ktorý konal v dobrej viere a v dôvere v rozhodnutia štátnych orgánov. Žalovaný sa nemal možnosť dozvedieť, že vlastnícke právo patrí, na základe konfiškácie, štátu. Odvolací súd vyhodnotil správanie sa žalobkyne ako správanie nedbalého vlastníka, ktorý tým, že roky riadne nezaevidoval svoje vlastnícke právo, sám zapríčinil tento stav. Žalobkyňa po skonfiškovaní nehnuteľností výmerom nezabezpečila zápis vlastníckeho práva v pozemkovej knihe v prospech Československej republiky. Navyše sama vyvolala konanie, na základe ktorého boli založené príslušné listy vlastníctva v prospech právnych predchodcov K. K.. Taktiež to bol práve štátny orgán, ktorý potvrdil nadobudnutie vlastníckeho práva K. K., ktorý bol rozhodnutím katastra následne zapísaný ako vlastník aj na príslušnom liste vlastníctva, na základe čoho mu boli vyčlenené pozemky do náhradného užívania. Napokon to bol kataster nehnuteľností, ktorý povolil vklad kúpnej zmluvy v prospech žalovaného. Z uvedeného je zrejmé, že ani štát konajúci prostredníctvom príslušných orgánov najmenej od roku 1992 nepochyboval o vlastníckom práve právnych predchodcov K. K.. Od roku 1945, kedy došlo ku konfiškácii sporných parciel sa nesprával ako bdely vlastník a o vlastnícke právo sa nezaujímal, a to až do podania žaloby v tejto veci v roku 2009. Uvedené skutočnosti považoval odvolací súd za tak dôležité okolnosti prípadu, ktoré výnimočne umožňujú poskytnúť súdnu ochranu dobromyseľnému nadobúdateľovi, ktorý nadobudol vlastníctvo na základe dobrej viery od

nevlastníka. Také rozhodnutie zodpovedá preto požiadavke spravodlivosti súdneho rozhodnutia, podporuje právnu istotu a vieru v správnosť rozhodnutí štátnych orgánov. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 a § 262 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, keďže rozhodovaciu prax dovolacieho súdu k riešenej právnej otázke nepovažovala za ustálenú, ale za rozhodovanú dovolacím súdom rozdielne, a pokiaľ by dovolací súd mal za to, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu k riešenej právnej otázke je ustálená, z opatrnosti uplatnila aj dovolací dôvod vymedzený v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V oboch prípadoch poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. mája 2020, sp. zn. 4 Obdo 69/2018. Za otázku riešenú odvolacím súdom nesprávne považuje otázku možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od osoby, ktorá v skutočnosti nie je jej vlastníkom, ale o ktorej vlastníkom práve svedčí zápis v katastri, a to len na základe princípu dobrej viery nadobúdateľa tejto nehnuteľnosti, ako aj s tým spojenú právnu otázku možnosti prelomenia princípu „nemo plus iuris...“ princípom ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa. Dovolateľka poukázala na rozhodnutia dovolacieho súdu pod sp. zn. 6 Cdo 71/2011 a 4 Cdo 102/2017, v ktorých síce dovolací súd nevyjadril jednoznačný právny názor o možnosti prelomenia zásady „nemo plus iuris...“, avšak vyjadril záver o povinnosti súdov nižších inštancií skúmať existenciu dobrej viery nadobúdateľa vlastníckeho práva. Poukázala na rozdielnosť oproti právnemu názoru dovolacieho súdu, ktorý považuje za doposiaľ zákonným spôsobom neprekonaný, v zmysle ktorého prelomenie zásady „nemo plus iuris...“ nemožno akceptovať a skúmanie dobrej viery má svoje opodstatnenie len vo vzťahu k inštitútu vydržania vlastníckeho práva, ako príklady uvádza rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 223/2016, 3 Cdo 115/2016, 3 Cdo 144/2010, 5 MCdo 12/2011, 7 Cdo 245/2019. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom ako aj súdom prvej inštancie, podľa názoru dovolateľky, spočíva v tom, že zaujali nesprávny právny názor na riešenie vymedzenej právnej otázky, keď priznali súdnu ochranu žalovanému ako ďalšiemu nadobúdateľovi od osoby, ktorá nebola vlastníkom, a to len na základe dobrej viery, že ich nadobudol od vlastníka, pričom tak spravili v rozpore s doposiaľ relevantným, zákonným spôsobom neprekonaným, právnym názorom dovolacieho súdu o nemožnosti prelomenia zásady nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet. Dobrá viera je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa (§ 129a a nasl. Občianskeho zákonníka). Súdny mal naopak poskytnúť ochranu pôvodnému vlastníkovi - žalobkyňi - ktorá nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam titulom konfiškácie. Argumentuje, že pre rozhodnutie o dobromyseľnom nadobudnutí vlastníckeho práva absentuje právny základ, keďže existencia dobrej viery nie je spôsobilá založiť vlastnícke právo. K štátu vytýkanému viacnásobnému pochybeniu uviedla, že aj tie môžu byť právne významné len z hľadiska dobrej viery, ale samé osebe nie sú schopné založiť vlastnícke právo. Právny poriadok zaviedol pre pochybenia štátu osobitné procesné postupy a prostriedky ochrany, resp. nápravy, avšak s pochybením štátu nespája vznik alebo zánik vlastníckeho práva. Uviedla, že vlastnícke právo pôvodného vlastníka prešlo na štát ich doterajšieho bydliska na základe Dohody medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva č. 145/1946 Sb. z 15. mája 1946 a táto skutočnosť bola všeobecne známa, preto má za to, že rodina K. K. nebola v dobrej viere, že by im nehnuteľnosti mohli právom patriť. Navrhla dovolaniu vyhovieť, napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu žiadala zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne navrhla napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že súd žalobe vyhovie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný podaním zo 6. septembra 2021 a navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie žalobkyne zamietol ako nedôvodné a zaviazal ju k náhrade trov konania. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za vecne správne, spravodlivé a rešpektujúce závery Ústavného súdu Slovenskej republiky a rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424

CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (ustanovenie § 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). V súvislosti s tým je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ustanovenie § 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ustanovenie § 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (ustanovenie § 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj ustanovenie § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod (sp. zn. 1 Cdo 17/2019, sp. zn. 2 Cdo 225/2018, sp. zn. 3 Cdo 142/2018, sp. zn. 4 Cdo 10/2018, sp. zn. 5 Cdo 9/2019, sp. zn. 7 Cdo 1/2018, sp. zn. 8 Cdo 94/2018). V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP alebo či je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie, ktorej nevedlo k záverom

vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

11. O odklone je možné usudzovať v prípade, že dovolateľ uvedie v čom sa rozhodnutie „odkláňa“ a vo vzťahu ku ktorej rozhodovacej činnosti sa tak deje. Zákon však aj pri rozhodovacej činnosti výslovne vyžaduje určitú kategóriu rozhodnutí, ktoré sa radia k ustálenej rozhodovacej praxi. Pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola predmetom rozhodovania občianskoprávneho kolégia, ktoré na zasadnutí 9. novembra 2018 prijalo do Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozhodnutie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, ako R 71/2018, v ktorom vyložilo rozsah pojmu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nasledovne: „Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“

12. Vo všeobecnosti treba považovať právne posúdenie za nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

13. Z dovolania vyplýva, že dovolateľka považuje odvolacím súdom za nesprávne riešenie otázku možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od osoby, ktorá v skutočnosti nie je jej vlastníkom, ale o ktorej vlastníkom práve svedčí zápis v katastri, a to len na základe princípu dobrej viery nadobúdateľa tejto nehnuteľnosti, ako aj s tým spojenú právnu otázku možnosti prelomenia princípu „nemo plus iuris...“ princípom ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa. Vo svojich argumentoch neskôr zároveň spochybňuje vyhodnotenie dobrej viery odvolacím súdom a sám tvrdí, že rodina predchádzajúceho vlastníka (vlastniaca nehnuteľnosti pred prevodom nehnuteľnosti kúpnu zmluvou), so zreteľom na skutočnosť, že bola presťahovaná do Maďarska, nebola v dobrej viere, že by im nehnuteľnosti na území Slovenskej republiky mohli právom patriť. Dovolateľka tvrdí nesprávnosť riešenia veci súdom nižšej inštancie a z textu vyplýva, že spochybňuje aj vyhodnotenie dokazovania, ktorému posúdenie dobrej viery predchádzalo.

14. V zmysle nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď napr. II ÚS 277/2021-28 alebo II. ÚS 608/2021-51) pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu dopĺňať, či domýšľať alebo z neho vyvodieť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, s. 440-446).

15. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda, že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, z obsahového hľadiska nie je splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z ustanovenia § 428 CSP v spojení s požiadavkou v § 432 ods. 2 CSP, čiže jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. V ustanovení, o ktorom je reč, sa totiž za jednu z náležitostí dovolania považuje aj uvedenie toho, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody).

Civilný sporový poriadok pritom v ustanoveniach § 420 a § 421 rozlišuje dva druhy dovolacích dôvodov. V prvom prípade (§ 420 CSP) sa jedná o dovolanie podané z dôvodu existencie tzv. zmätočnosťných väd a v druhom prípade (§ 421 CSP) sa jedná o dôvod dovolania spojený s právnym posúdením veci. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu CSP ako dovolací dôvod nepozná. Pokiaľ dovolateľ formálne označí ako dovolací dôvod ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, avšak vychádzajúc z obsahu dovolania je zrejmé, že v skutočnosti odvolaciemu súdu vytýka nesprávne zistenie skutkového stavu veci, nie je možné z takého dovolania dôvodiť prípustnosť. Dovolaiteľka v odôvodnení svojho dovolania zhrnula podstatné argumenty z rozhodnutia odvolacieho súdu, ďalej prirovnávala k problematike tohto sporu rôzne rozhodnutia dovolacieho súdu a citovala z nich, kritizovala právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktorý priznal právnú ochranu žalovanému ako ďalšiemu nadobúdateľovi a nestotožnila sa s jeho závermi z dokazovania a s vyhodnotením skutkových zistení odvolacím súdom o preukázanosti dobrej viery predchádzajúcich vlastníkov sporných nehnuteľností. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa namietala výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver, z ktorého vychádzal odvolací súd. Je potrebné preto pripomenúť, že otázka dobromyseľnosti žalovaného v konaní je otázkou skutkovou, nie otázkou právnou. Nesprávne zistenie alebo vyhodnotenie skutkového stavu však, ako už bolo uvedené vyššie, nie je podľa CSP dovolacím dôvodom. Dovolací súd ani nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia odvolacím súdom právnych otázok (nie otázok skutkových), preto dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu. Právnym posúdením veci je totiž činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, jej interpretáciu alebo jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav. Takáto argumentácia ale v dovolaní absentuje. Ani konštatovanie dovolaiteľky v druhej vete odseku 17 textu dovolania, v ktorom opisuje právnú otázku, ktorú riešil odvolací súd nie je možné považovať za kvalifikovanú právnú otázku, keďže ide len o zhodnotenie problematiky a právnych vzťahov, ktorej sa prejednávajúca vec síce týka, ale také zovšeobecnenie nespĺňa náležitosti zadefinovania právnej otázky, ktorej odklon má byť v dovolacom konaní podrobený prieskumu. Pokiaľ nie je jednoznačne ustálená právna otázka, nie je možné potom pristúpiť ani k porovnávaniu rozhodnutí dovolacieho súdu v rámci splnenia podmienok uplatnenia dovolacích dôvodov, či ide o rozdielnosť rozhodovacej činnosti, prípadne o odklon.

16. Vo vzťahu k dovolaiteľkou spomínaným rozhodnutiam dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 144/2010, 6 Cdo 71/2011, 5 MCdo 12/2011, 3 Cdo 223/2016, 3 Cdo 115/2016, 4 Cdo 102/2017, 7 Cdo 245/2019 nebolo možné potom vyhodnotiť ani ich rozdielnosť v súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, keď nebola dovolaiteľkou riadne ustálená právna otázka, pričom z rozhodovacej praxe dovolací súd pripomína, že osobitosti a rozdiely spočívajúce predovšetkým v skutkových otázkach jednotlivých konaní sú prirodzenou súčasťou identity každého konania. Je práve úlohou dovolaiteľa, ktorý je právne zastúpený advokátom, prípadne zastúpený zamestnancom alebo osobou poverenou zastúpením dovolaiteľa v konaní, ktorej podmienkou je právnické vzdelanie, aby dovolanie vystavala argumentačne tak, že dovolací súd nebude mať pochybnosti o porovnávaných rozhodnutiach, ktorých rozdielnosť sa v dovolaní tvrdí. Vo vzťahu k odklonu musí ísť zároveň aj o ustálenú rozhodovaciu prax, ktorú definuje dovolací súd vyššie, pričom nemá ísť o bežnú rozhodovaciu činnosť, ale rozhodovacia činnosť musí byť „povýšená“ na status „ustálená“.

17. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie, ktorého rozdielnosť alebo odklon sa tvrdí musí spĺňať určité podmienky a kritériá, aby bolo možné z neho pri dovolacom prieskume vychádzať. Pokiaľ dovolateľka poukazovala pri dovolacích dôvodoch na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obdo 69/2018 z 29. mája 2020, v ktorom senát 4 O Najvyššieho súdu Slovenskej republiky postúpil prejednávanej veci o dovolaní voči rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave z 26. apríla 2018 č. k. 31 CoKR 7/2017-843 na rozhodnutie veľkému senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, dovolací súd tu pripomína, že ide o rozhodnutie, ktoré nie je konečným rozhodnutím na dovolacom súde, a toto rozhodnutie nepatrí k ustálenej rozhodovacej činnosti. Ustálenosti čelilo až následné rozhodnutie veľkého senátu, ktorý o predloženej veci rozhodol 27. apríla 2021 rozhodnutím sp. zn. 1 VObo 2/2020, ktorým zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z uvedeného rozhodnutia bol judikovaný záver, ktorý prijalo obchodnoprávne kolégium do Zbierky stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 5/2021, evidovaný pod označením č. R 56/2021, v zmysle ktorého „I. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. II. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností. III. Dobrá viera nadobúdateľa, že hnuťnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje. IV. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľností v katastri nehnuteľností zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastníkom.“. Aj vo vzťahu k takto ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je potrebné pristupovať v konkrétnych súvislostiach a v nadväznosti na predmet veci, ktorej sa týkal, a tak je potrebné prihliadať aj k jednotlivým skutkovým odlišnostiam, na ktorých právny záver ustálujúci právny výklad spočíval. Preto ak by aj dovolanie dovolateľky v nami prejednávanej veci bolo prípustné, vyššie citované rozhodnutie spočíva na odlišnom skutkovom základe posúdenia dobromyseľnosti, resp. dobrej viery nadobúdateľa vlastníckeho práva a jeho aplikácia by na túto konkrétnu prejednávanú vec bola značne obmedzená.

18. Iba polemika s právnymi názormi odvolacieho súdu, či spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako dovolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, či neriešeniu skutkových zistení významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. V prípade absencie konkretizovania dovolacích dôvodov, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a dovolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa. Vzhľadom na to z uvedeného dovolacieho dôvodu nebol možné vyvodiť prípustnosť dovolania. (sp. zn. 2 Cdo 167/2017, sp. zn. 3 Cdo 235/2016, sp. zn. 5 Cdo 13/2018, sp. zn. 7 Cdo 114/2018, sp. zn. 8 Cdo 78/2017).

19. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil dovolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, dovolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 95/2017 a sp. zn. 7 Cdo 140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil dovolací súd, vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou

konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

20. Najvyšší súd dospel preto k záveru, že argumentácia dovolateľky, týkajúca sa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, je nedostatočná a nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 431 až § 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania žalobkyne nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v tejto časti odmietol podané dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

21. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal nárok na úplnú náhradu trov dovolacieho konania.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.